

Till
SocialdepartementetDatum
2026-06-04Ert diarienummer
S2026/00236Diarienummer
KS-2026-00235**Yttrande över Socialdepartementets remiss av betänkandet Rättssäker samhällsvård för barn och unga Slutbetänkande av Utredningen om stärkt barnrättsperspektiv i LVU (2026:8)****Sammanfattande inställning**

Kungsbacka kommun tillstyrker förslagen i stort. Kommunen vill dock betona och lyfta fram några specifika förslag i utredningen samt peka på behov av ett antal förtydliganden.

Kommunens inställning i detalj

Kungsbacka kommun ställer sig positiv till ett ökat inslag av sakkunskap i domstolen och bedömer att sakkunniga kan bidra till bättre beslutsunderlag och stärkt rättssäkerhet. Kommunen avstyrker däremot förslaget om att åklagare ska kunna fatta beslut om omedelbart omhändertagande enligt LVU, eftersom det riskerar att försvaga rättssäkerheten och förändra synen på LVU som en skyddslagstiftning. Kommunen vill också betona vikten av tydlig information till vårdnadshavare om skälen för vård och vad som krävs för att den ska upphöra och anser att frågor om barnets anknytning till familjehem som grund för fortsatt vård behöver utredas och förtydligas ytterligare för att säkerställa rättssäkerhet, förutsebarhet och allmänhetens tillit till socialtjänsten.

3.7.4 Ökat inslag av sakkunskap i domstolen

Kungsbacka kommun instämmer i utredarens bedömning att det finns behov av att tillföra kompletterande sakkunskap i domstolen från andra professioner i större utsträckning än vad som sker i dag. Kommunen vill särskilt betona att sakkunniga, utsedda av Socialstyrelsen, väsentligt kan bidra till att rätten kan få ett bättre underlag inför domstolens beslut. Kungsbacka kommun bedömer också att sakkunnigas bedömningar kan stärka rättssäkerheten för både barn och vårdnadshavare i hela processen.

4.9.2 Åklagare ska kunna fatta beslut om omedelbart omhändertagande

Kungsbacka kommun instämmer i utredningens bedömning om att åklagare inte bör kunna fatta beslut om omedelbart omhändertagande enligt Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU). Kommunen instämmer också i bedömningen att det inte finns någon brist i nuvarande system som skulle åtgärdas av att ge åklagare en sådan befogenhet.

Kommunen menar att det är viktigt att ha med sig att LVU är en skyddslagstiftning för barn och unga där rätten att fatta beslut om omedelbart omhändertagande ligger på socialnämnden eller nämndens ordförande. Utanför ordinarie arbetstid tas beslut med stöd av socialjour. Det skulle innebära en förskjutning av fokus och syfte med LVU om åklagare skulle få denna rätt. En av flera risker med ett sådant förfarande skulle vara att LVU kan komma att uppfattas som bestraffning snarare än hjälp och skydd för barn och unga.

Kungsbacka kommun menar också att en sådan ordning skulle riskera rättssäkerheten för barn och unga samt allmänhetens tillit till socialtjänsten.

En begränsad och subsidiär befogenhet för åklagare att fatta interimistiskt beslut om omedelbart omhändertagande för tillfällig vård

Trots att utredaren å det starkaste avråder från att åklagare ska kunna fatta beslut om omedelbart omhändertagande, lämnas förslag om en begränsad och subsidiär befogenhet för åklagare att fatta interimistiskt beslut om omedelbart omhändertagande för tillfällig vård. Kungsbacka kommun menar att det blir en märklig hållning med utgångspunkt i det resonemang som utredaren för i avsnittet tillhörande kapitlet 4.9.2.

Kungsbacka kommun saknar också tydliga och utförliga kriterier för de fall när åklagare enligt utredningen ändå skulle kunna ges en begränsad och subsidiär befogenhet att fatta interimistiskt beslut om omedelbart omhändertagande för tillfällig vård. I sin nuvarande utformning innebär detta förslag oklarheter med risker för barn och ungas bästa och rättssäkerhet.

6.4.3 Information till vårdnadshavare om skälen för ett omhändertagande och vad som krävs för att vården ska upphöra

Kungsbacka kommun instämmer i att det är viktigt med information och att såväl vårdnadshavare som barnet eller ungdomen förstår skälen för omhändertagandet och vad som krävs för att vården ska upphöra.

Kommunen menar dock att det i denna och tidigare utredningar om ny LVU saknas problematisering kring det faktum att vården enligt 2 § LVU kan upphöra när hemförhållandena är stabilt förändrade men att det samtidigt (enligt lagrådsremiss om ny LVU) kan beslutas om fortsatt vård enligt LVU på grund av en påtaglig risk för att barnets hälsa och utveckling skadas om anknytningen till ett familjehem bryts när placeringen upphör (3 kap 5 § i lagrådsremissen). Kommunen anser att denna ordning kan komma att skapa förvirring och oförutsägbarhet för vårdnadshavare på motsvarande sätt som om det i vårdplanen inte tydligt framgår vilken förändring som krävs av vårdnadshavarna för upphörande av vård enligt 2 § LVU (eller enligt 3 kap 2 § i lagrådsremissen).

Kungsbacka kommun menar att komplexiteten i denna fråga bör utredas ytterligare för att socialtjänsten ska kunna få en stabil grund att stå på i sitt arbete så att den på ett rättssäkert, transparent och begripligt sätt kan informera och ha en öppenhet gentemot vårdnadshavare kring anknytning till familjehem som en ytterligare, framtida möjlig grund för LVU. Ett förtydligande kan förslagsvis efter avslutad utredning, föras in i socialtjänstförordningen i anslutning till bestämmelsen om förtydligande information till vårdnadshavare om vad som krävs för att vården ska upphöra. Avsnittet bör alltså kompletteras med vad vården enligt 2 § LVU på sikt, mer generellt kan komma att innebära för barnet och vårdnadshavare utöver de mer grundläggande förutsättningarna som krävs för vårdens upphörande.

Det finns annars en risk att det både för barnet, vårdnadshavaren och i socialtjänstens handläggning förblir dolt, outtalat eller otydligt att vården enligt LVU, i vissa fall ändå inte kan upphöra utan endast övergå från en grund till en annan. (Detta i enlighet med det i ovanstående lagrådsremiss för ny LVU föreslagna 3 kap 2 § samt 5 §).

En ytterligare risk kommunen ser är att allmänhetens tillit till socialtjänsten på grund av denna otydlighet kan komma att skadas. När grunden, anknytning till familjehem, läggs till i LVU, kommer det att innebära en stor utmaning för socialtjänsten vad gäller att begripligt och pedagogiskt informera och kommunicera till vårdnadshavare vad LVU innebär och på sikt kan innebära eller få för konsekvenser.

Ett barns anknytning till ett familjehem utgör många gånger en viktig del i själva vården men kan samtidigt vara en konsekvens av vården i sig och detta beror på en mängd olika samverkande omständigheter. Att i socialtjänstförordningen ta med förtydliganden i frågan skulle kunna utgöra en viktig förutsättning för rättssäkerhet och allmänhetens tillit till socialtjänsten i samband med omhändertaganden för vård.

Kungsbacka kommun

Lisa Andersson
Kommunstyrelsens ordförande

Patrik Johansson
Kommunsekreterare